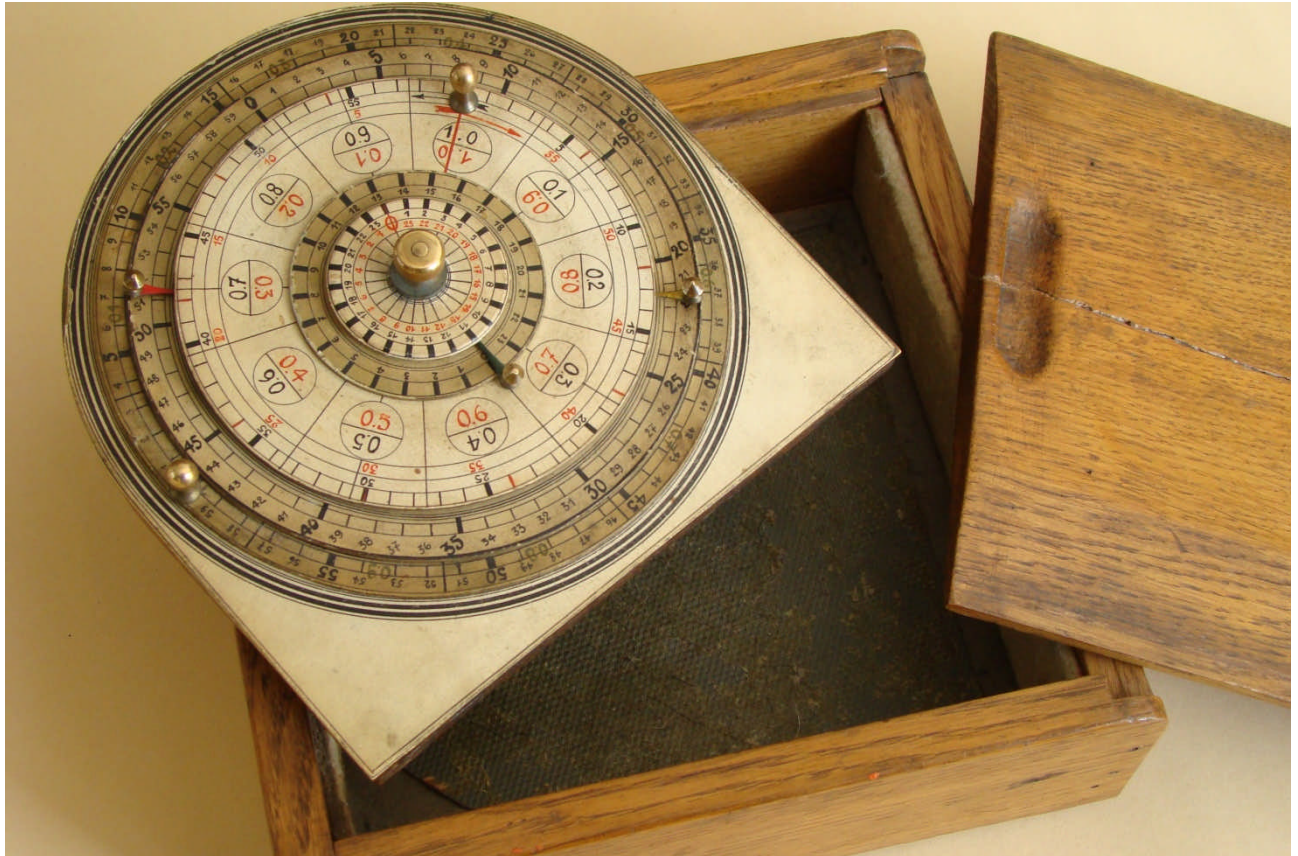

Vaak is aan oude rekeninstrumenten eenvoudig af te lezen hoe ze werken en voor welke werkzaamheden ze in een ver verleden zijn ingezet. Sinds kort ben ik in het bezit van een rekenschijf waarvan de functie zich niet zo gemakkelijk laat raden. Bovendien is er op het internet geen enkele informatie over deze zogenaamde Dumont rekenschijf te vinden.

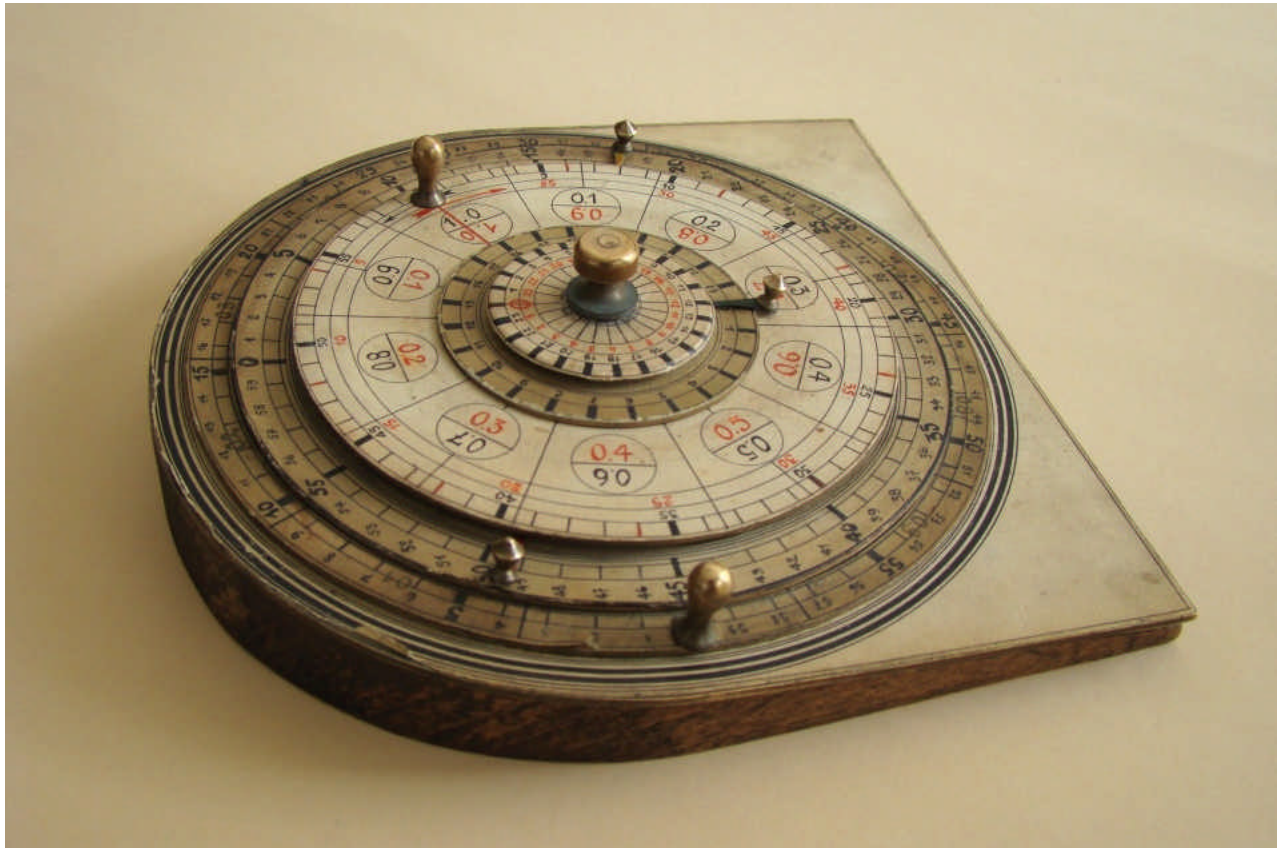
De vorige bezitter, Reinhold Rehbein uit Monheim (Duitsland), kocht de rekenschijf jaren geleden in Frankrijk. Dat het om een Dumont rekenschijf ging, ontdekte hij nog niet zo lang geleden toen hij van de onderkant van de houten plaat waarop concentrische schijven zijn bevestigd, voorzichtig het antisliplaagje (dat waarschijnlijk door de oorspronkelijke gebruiker rond 1860 is aangebracht) verwijderde. Naast de naam DUMONT kwam ook het nummer 1935 tevoorschijn.

Dit nummer is waarschijnlijk een serienummer, waarbij het bij de cijfers 1 en 9 (en misschien ook de 3) om fictieve cijfers gaat. Het was destijds namelijk niet ongebruikelijk om bij het op de markt brengen van een nieuw apparaat het 'echte' serienummer door een twee- of driecijferig getal te laten voorafgaan. Dit om bij potentiële klanten de indruk te wekken dat er al een behoorlijk aantal waren verkocht en de belangstellende niet te lang met de aankoop moest wachten wilde hij niet achterop raken.

Ondanks een speurtocht in de literatuur, langs musea en bij verzamelaars is het Reinhold niet gelukt de herkomst, de werking en de functie van de Dumont rekenschijf te achterhalen. Omdat zijn belangstelling vooral ligt bij mechanische rekenmachines en schrijfmachines heb ik de Dumont rekenschijf van Reinhold kunnen overnemen. Overigens, de prachtige collectie reken- en schrijfmachines van Reinhold is te vinden op www.Rehbein-web.de.

Reinhold kwam nog wel te weten dat enkele jaren geleden er op een veiling bij Sotheby's of bij Christie's een Dumont rekenschijf te koop is aangeboden. Daarmee werd zijn vermoeden bevestigd dat er nog meerdere Dumont rekenschijven moeten bestaan. Hij gaat er vanuit dat ze ooit in een kleine oplage (in Frankrijk) zijn vervaardigd. De rekenschijf is vergeleken met andere rekenschijven tamelijk zwaar. Ze bestaat uit vijf metalen schijven die elk met handgeschreven papier zijn beplakt, waarbij de drie draaibare schijven zijn voorzien van fraaie knopjes van messing. Alle schijven hebben een lineaire schaalverdeling: de twee binnenste lopend van 0 tot 24, de drie buitenste van 0 tot 60. Deze schaalverdeling zou er op kunnen duiden, dat de rekenschijf gebruikt is voor tijdberekeningen. De rekenschijf zit opgeborgen in een houten kistje van 19 bij 19 bij 7 cm.

Misschien zijn er lezers van de MIR die antwoord kunnen geven op de volgende vragen.

- Hoe werkt de Dumont rekenschijf en waarvoor werd ze gebruikt?
- Is bekend waar precies en hoeveel van deze rekenschijven destijds zijn gemaakt?
- Zijn er personen, instellingen, universiteiten of musea die een Dumont rekenschijf bezitten?

Antwoorden graag via Otto van Poelje.